

سازمان حفاظت محیط زیست

شیوه نامه تشخیص صنایع آلاینده مشمول انتقال

ذیل ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون هوای پاک

معاونت محیط زیست انسانی

مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم

اسفند ۱۳۹۹

به استناد ماده ۱۴ قانون هوای پاک (مصوب سال ۱۳۹۶) و آیین نامه اجرایی آن، سازمان حفاظت محیط زیست، مکلف است، شیوه نامه تشخیص واحدهای انتقالی را تهیه و ابلاغ نماید تا بر اساس آن ادارات کل، واحدهای مشمول انتقال موضوع ماده ۱۴ را شناسایی و به کارگروه استانی و یا ملی انتقال صنایع معرفی نموده و در خصوص انتقال و فرآیند آن تصمیم گیری نمایند. در همین راستا، شیوه نامه ذیل براساس ضوابط و مقررات موجود و با در نظر گرفتن موانع و دلایل عدم تحقق کامل طرح ها و برنامه های قبلی و مبتنی بر شرایط کشور برای انتقال صنایع آلاینده هوا تنظیم گردیده است.

❖ ماده یک : قوانین و اسناد بالادستی

- قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست
- قانون هوای پاک
- آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون هوای پاک
- آیین نامه اجرایی ماده ۱۱ قانون هوای پاک
- مصوبه حدود مجاز صنایع مرتبط با آلودگی هوا
- بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها

❖ ماده دو : تعاریف

واحد: به کلیه واحدهای صنعتی، تولیدی، معدنی، خدماتی، عمومی و کارگاهی موضوع ماده ۱۴ قانون هوای پاک اطلاق می شود.

آلاینده هوا: یک یا چند آلاینده اعم از آلاینده های جامد، مایع، گاز، پرتوهای یون ساز و غیر یون ساز، بو و صدا در هوای آزاد، به صورت طبیعی یا انسان ساخت، به مقدار و مدتی که کیفیت هوا را به گونه ای تغییر دهد که برای سلامت انسان و موجودات زنده، فرآیندهای بوم شناختی (اکولوژیکی) یا آثار و ابنیه زیان آور بوده و یا سبب از بین رفتن یا کاهش سطح رفاه عمومی گردد.

حدود مجاز و استانداردهای آلودگی هوا: مجموعه حدود مجاز و استانداردهای آلودگی هوا (حدود مجاز خروجی صنایع، آلودگی صوتی، پرتو و ارتعاش...) که در پایش منبع آلاینده ملاک عمل سازمان می باشند.

ضوابط استقرار صنایع: منظور ضوابط مندرج در کتابچه دستورالعمل موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک می باشد.

شهرک صنعتی: عرصه های مصوب (اعم از خصوصی و دولتی) که تحت نظارت شرکت شهرک های صنعتی ایران که به منظور استقرار و فعالیت واحدهای صنعتی تعیین شده است.

سازمان: منظور از سازمان و اداره کل، به ترتیب سازمان حفاظت محیط زیست و ادارات کل حفاظت محیط زیست استانی می باشد.

کارگروه ملی انتقال صنایع: به استناد تبصره یک ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون هوای پاک کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، نفت، سازمان برنامه و بودجه کشور، سازمان و استانداری مربوطه با مسئولیت معاون عمرانی وزارت کشور.

کارگروه استانی انتقال صنایع: به استناد تبصره دو ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون هوای پاک کارگروهی به ریاست معاون عمرانی استانداری و عضویت مدیران کل استانی وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، نیرو(مدیران عامل شرکت های آب و فاضلاب شهری و روستایی استان و توزیع نیروی برق استان)، نفت(مدیر منطقه ذی ربط شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی و مدیر عامل شرکت گاز استان)، مدیر کل حفاظت محیط زیست استان، رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان و رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان می باشد.

دبیرخانه کارگروه: مطابق با تبصره ۱ ماده ۳ آیین نامه اجرایی، دبیرخانه کارگروه ملی در سازمان حفاظت محیط زیست و دبیرخانه کارگروه استانی در اداره کل حفاظت محیط زیست استان، مستقر می باشد.

آیین نامه اجرایی ماده ۱۴: منظور از آیین نامه اجرایی، آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون هوای پاک مصوب هیئت محترم وزیران به شماره ۸۴۴۰۴/ت ۵۵۱۴۵ ابلاغی در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۲۷ می باشد.

❖ ماده سه : معیار های لازم جهت تشخیص واحدهای مشمول انتقال

۱. محل استقرار واحد با منازل مسکونی یا مراکز جمعیتی مغایر با ضوابط استقرار باشد و فعالیت واحد باعث نارضایتی شهروندان و وصول شکواییه های متعدد شده باشد.

تبصره: در صورتی که واحد مورد نظر در زمان استقرار مطابق ضوابط استقرار سازمان تاسیس شده باشد ولیکن در حال حاضر به دلیل گسترش شهر یا روستا، در مجاورت مناطق مسکونی و مراکز جمعیتی قرار گرفته باشد در صورت مزاحمت ناشی از ایجاد آلودگی و سایر شرایط انتقال، مشمول ماده ۱۴ قانون هوای پاک خواهد بود.

۲. امکان بکارگیری و یا نصب تجهیزات کنترل آلاینده در محل فعلی در واحد آلاینده وجود نداشته و یا واحد مذکور علیرغم اعطای مهلت های متعدد طی سال های متمادی، اقدامی در این خصوص انجام نداده باشد.

۳. علیرغم اتخاذ تمهیدات کنترلی، آلایندهی واحد، همچنان تداوم داشته باشد.

۴. در مواردی که واحد بالقوه آلاینده هوا، حدود مجاز و استانداردها را رعایت نموده ولیکن به دلیل موقعیت استقرار، یا نزدیکی به منازل مسکونی و یا مراکز جمعیتی حساس، به تشخیص اداره کل (در صورت نیاز با تایید دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان)، ادامه فعالیت واحد مربوطه، به عنوان تهدید علیه بهداشت عمومی محسوب گردد.

تبصره: در مواردی که بر اساس مطالعات مستند دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان، ایجاد آلاینده های هوای ناشی از فعالیت یک واحد (حتی در صورت انطباق با حدود مجاز انتشار آلاینده های هوا)، موجب تهدید علیه بهداشت عمومی تلقی گردد، موضوع قابل طرح در کارگروه می باشد.

❖ ماده چهار: فرآیند های لازم جهت تشخیص واحد مشمول انتقال

۱. انجام نمونه برداری و سنجش پارامترهای خروجی دودکش واحد طی فصول و سال های مختلف
 ۲. در صورت احراز آلاینده های واحد، صدور اخطاریه و اعطای مهلت های مناسب جهت رفع آلودگی و درج در فهرست صنایع آلاینده
 ۳. معرفی به مراجع قضایی به دلیل مشکلات زیست محیطی و ایجاد آلودگی هوا
 ۴. تداوم آلودگی واحد بر اساس نتایج پایش و آخرین سنجش های انجام شده
- تبصره:** در صورت مغایرت نتایج سنجش ها، نتایج نمونه برداری های آزمایشگاه های اداره کل نسبت به آزمایشگاه های معتمد ارجحیت دارد.
۵. تشخیص اولیه ضرورت انتقال بخش آلاینده و یا کل واحد (در صورت مشمولیت به بند ۴ ماده سه، اخذ تاییدیه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان، الزامی است).
 ۶. اعلام کتبی موضوع انتقال به مدیریت واحد آلاینده با تاکید بر ارائه گزارش توجیهی به اداره کل ظرف مدت ۷ روز کاری.
 ۷. بررسی گزارش توجیهی توسط اداره کل با حضور نماینده واحد مربوطه و اعلام نظر نهایی در خصوص ضرورت انتقال یا عدم انتقال طی مدت ۷ روز کاری.
 ۸. تصمیم نهایی جهت انتقال و اعلام مراتب به واحد آلاینده
 ۹. درخواست تشکیل کارگروه استانی موضوع ماده ۱۴ ارائه گزارش وضعیت زیست محیطی به همراه مستندات توسط اداره کل (دبیر کارگروه) جهت برنامه ریزی انتقال

تبصره: اداره کل می تواند حسب مورد علاوه بر اعضای اصلی کارگروه موضوع ماده ۲ این شیوه نامه، از دیگر سازمان ها و ادارات استانی ذیربط (بدون حق رای) جهت حضور در جلسه دعوت نماید.

۱۰. پس از تایید نهایی کارگروه مبنی بر انتقال، برنامه انتقال با تعیین وظایف سازمان ها و دستگاه های اجرایی ذیربط (شامل تامین محل انتقال، تسهیلات موردنیاز و زمان بندی) توسط کارگروه تهیه و به دستگاه های ذیربط ابلاغ گردد.

تبصره: واحد آلاینده موظف است تا زمان پایان انتقال، اقدامات کنترلی و خوداظهاری در پایش را در محل فعلی انجام داده نتایج را به اداره کل ارائه نماید و در صورت احراز آلاینده‌گی تا زمان انتقال بخش آلاینده، کماکان مشمول فهرست صنایع آلاینده خواهد بود.

❖ **ماده پنج:** تشخیص واحدهای آلاینده مشمول انتقال در کلیه رده های ۷ گانه ضوابط استقرار به ادارات کل حفاظت محیط زیست استان تفویض اختیار می شود.

تبصره: تشخیص و تصمیم گیری در خصوص جابجایی تمام و یا تعدادی از واحدها و یا تغییر فعالیت شهرک، ناحیه، منطقه، قطب و مجتمع های صنعتی و کارگاهی داخل محدوده شهر و روستا و یا مجاور مراکز جمعیتی که اثرات تجمعی آن باعث ایجاد آلودگی هوا و تهدید علیه بهداشت عمومی می گردد بر عهده کارگروه استان می باشد.

ماده شش: واحد مشمول انتقال در هر یک از مراحل موظف است در مهلت معین با اداره کل و کارگروه استانی هرگونه همکاری لازم را به عمل آورد و در صورت استنکاف، اداره کل مکلف است به استناد ماده ۶ آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ قانون هوای پاک به مراجع قضایی معرفی نماید.

❖ **ماده هفت:** واحدهای آلاینده ای که فاقد هر یک از مجوزهای لازم از مراجع ذیربط می باشند، از شمول این شیوه نامه خارج شده، قابل بررسی در کارگروه انتقال واحدهای آلاینده نمی باشند و مطابق با قوانین و مقررات برخورد خواهند شد.

❖ **ماده هشت:** این شیوه نامه، ناقض مصوبات قانونی و مقررات ملاک عمل نبوده و رعایت ضوابط استقرار صنایع و واحدهای خدماتی و سایر مقررات ملاک عمل، در زمان انتقال الزامی می باشد.

❖ **ماده نه:** دبیرخانه مکلف است، ضمن ارسال رونوشت دعوت نامه ها و صورتجلسات، عملکرد کارگروه را به صورت فصلی به دبیرخانه کارگروه ملی (مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم) ارائه نماید.

❖ **ماده ده:** وظایف کلیه دستگاه های اجرایی مندرج در آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ کماکان به قوت خود باقی خواهد بود.

تبصره: تامین اعتبارات و تسهیلات مورد نیاز در فرآیند تشخیص و انتقال واحد به عهده دستگاه های اجرایی تعیین شده در ماده ۵ آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ و تبصره های ذیل آن می باشد.

❖ **ماده یازده:** نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل و انجام وظایف دستگاه ها، به عهده سازمان / ادارات کل می باشد.